

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
Природничий факультет
Кафедра туризму

СИЛАБУС

Вибіркової навчальної дисципліни

Дитячо-юнацький туризм (ВВ2.2.01)

(назва дисципліни, шифр за навчальним планом)

освітньої програми «Туризм»

(назва)

галузі знань 24 Сфера обслуговування

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 242 Туризм

(код і назва спеціальності)

освітнього рівня бакалавр

(бакалавр/магістр)

2, семестр III

(рік вивчення дисципліни за навчальним планом, семестр)

I. Опис дисципліни

Навчальне навантаження з дисципліни	Методи навчання і форми контролю	
Кількість кредитів -3	Методи навчання: словесні, наочні, практичні, проблемно-пошукові, самостійна робота, логічні (аналіз та синтез, індукція та дедукція, моделювання), інтерактивні, наукові (пошук та аналіз інформаційних джерел, формулювання висновків)	
Загальна кількість годин -90		
<i>Денна</i>		<i>Заочна</i>
Лекції:		
34		8
Семінарські (практичні) заняття:		
Лабораторні заняття:		
17	4	
Самостійна робота:		
50	78	
Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
50/50	12/78	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 3 - самостійна робота 3	Форма підсумкового контролю: залік	
Мова навчання - українська		

Предмет вивчення навчальної дисципліни - рекреаційна діяльність дітей та юнацтва, спрямована на задоволення оздоровчих, спортивних та пізнавальних потреб особистості поза місцем постійного проживання й навчання.

Міждисциплінарні зв'язки «Туризмознавство», «Туристсько-рекреаційні ресурси України та світу», «Екскурсійна діяльність», «Міжнародний туризм», «Сільський зелений туризм», «Фізичне виховання»

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Дитячо-юнацький туризм» є формування системи знань про сутність та особливості дитячо-юнацького туризму, способи його організації; формування необхідних навичок для практичної роботи з організації туристської діяльності; отримання базових знань про сутність, особливості та роль дитячо-юнацького туризму в сучасній економіці.

Завдання дисципліни:

- сформувати уявлення та отримати знання про сутність та особливості дитячо-юнацького туризму, способи його організації;
- ознайомити студентів з основними принципами та підходами до організації дитячо-юнацького туризму, його основними формами;
- отримати досвід організації основних форм дитячо-юнацького туризму;
- отримати досвід аналізу організації туристських заходів молоді.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>знати: нормативно-правову базу, кадрове забезпечення, історію дитячо-юнацького туризму</p> <p>вміти: програмувати навантаження в туризмі та здійснювати контроль за його впливом на організм; організувати та проводити туристичні зleti та змагання</p>	<p><i>Інтегральна компетентність</i> здатність використовувати нормативні документи у туристичній індустрії та можливості співпраці шкіл, університету, центрів дитячо-юнацького туризму</p>
2.	<p>знати: класифікації видів туризму та їх специфічні відмінності; основи орієнтування</p> <p>вміти: організувати та проводити туристичні походи різного рівня складності</p>	<p><i>Загальні компетентності</i> здатність організувати краєзнавчо-туристичну роботу в закладах освіти, планувати та проводити краєзнавчо-туристичні заходи, розробляти туристичні маршрути і тури відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці, основ гігієнічного та медичного забезпечення, особливостей фізичного розвитку учнів;</p>
3.	<p>знати: методику краєзнавчого вивчення та дослідження своєї місцевості</p> <p>вміти: організувати та проводити рятувальні роботи та надавати долікарську допомогу в туристських походах.</p>	<p><i>Фахові компетентності спеціальності</i> здатність організувати шкільне та туристичне краєзнавство, проводити краєзнавчо-туристичні дослідження своєї місцевості, збирати, упорядковувати і використовувати краєзнавчі матеріали, працювати з різними джерелами краєзнавчої інформації.</p>

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться

4 кредита 120 ЄКТС годин

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин денна форма навчання					Кількість годин заочна(вечірня) форма навчання				
		Аудиторні	Лекції	Практичні (семинарсь	Лаборатор ні	С Р	Аудиторні	Лекції	Практичні (семинарсь	Лаборатор ні	С Р
	Модуль 1 Теоретико-методичні засади вивчення дитячо-юнацького туризму	21	14		7	13	7	5		2	28
1.	Тема 1. Дитячо-юнацький туризм як специфічна територіальна рекреаційна система.	6	4		2	2	2	1		1	5
2.	Тема 2. Основні функції дитячо-юнацького туризму	3	2		1	2	1	1			6
3.	Тема 3. Інструктивно-нормативна база туризму.	3	2		1	3	2	1		1	6
4.	Тема 4. Основні дефініції дитячо-юнацького туризму	6	4		2	3	1	1			6
5.	Тема 5. Особливості організації дитячо-юнацького туризму.	3	2		1	3	1	1			5
	Модуль 2 . Форми дитячо-юнацького туризму.	30	20		10	26	9	7		2	50
6.	Тема 6. Експедиції та екскурсії	3	2		1	3	1	1			5
7.	Тема 7. Орієнтування на місцевості.	3	2		1	3	2	1		1	6
8.	Тема 8. Туристське спорядження.	3	2		1	3	1	1			6
9.	Тема 9. Спортивні туристські походи.	6	4		2	3	1	1			5
10.	Тема 10. Харчування у туристських походах	3	2		1	2	1	1			6
11.	Тема 11. Особиста гігієна і фізична підготовка туриста.	3	2		1	3					6
12.	Тема 12. Безпека при проведенні туристських походів.	3	2		1	3	1			1	5
13.	Тема 13. Підведення підсумків туристського походу.	3	2		1	3	1	1			5
14.	Тема 14. Екологічне виховання школярів під час туристських походів.	3	2		1	3	1	1			6
Разом:		51	34		17	39	12	8		4	78

IV. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

Модуль I Теоретико-методичні засади вивчення дитячо-юнацького туризму

Тема 1.1 Дитячо-юнацький туризм як специфічна територіальна рекреаційна система.

Сучасна організація системи дитячо-юнацького туризму в Україні. Спеціалізовані туристсько-краєзнавчі заклади як основа системи дитячо-юнацького туризму. Типова структура центру дитячо-юнацького туризму (станції юних туристів). Напрями та форми діяльності центру. Гурткова робота та її роль у розвитку учня.

Тема 1.2. Основні функції дитячо-юнацького туризму

Класифікація видів дитячого та молодіжного туризму. Принципи організації активного дозвілля дітей та молоді. Зв'язок дитячого туризму з іншими формами з фізичного виховання. Оздоровче, освітнє, розвиваюче та виховне значення дитячого та молодіжного туризму.

Тема 1.3. Інструктивно-нормативна база туризму.

Нормативно-правова база туристської діяльності. Оформлення маршрутної документації на проведення туристської подорожі з активним способом пересування. Організація походу та його основні складові.

Тема 1.4. Основні дефініції дитячо-юнацького туризму.

Поняття «дитячий туризм». Похід як різновид туристських подорожей. Суть поняття «туристський похід». Види маршрутів: технічний, маркований. Цілі подорожей організованих груп: рекреаційні, спортивні, ділові. Класифікація туристського маршруту. Ступеневі та не категорійні походи та туристські табори.

Тема 1.5. Особливості організації дитячо-юнацького туризму.

Основні види піших переходів. Зміст пішохідних переходів з дітьми різних вікових груп. Ос навантаження під час піших переходів. Оздоровчо-тренувальні, пізнавально-пошукові, спортивно-тренувальні, розважально-естетичні завдання пішохідних переходів.

Модуль 2 . Форми дитячо-юнацького туризму.

Тема 2.6. Експедиції та екскурсії.

Підготовка і проведення краєзнавчої експедиції. Камеральна обробка зібраних матеріалів. Екскурсії та особливості її проведення. Види екскурсійно-туристичних прогулянок.

Тема 2.7. Орієнтування на місцевості.

Поняття про карту та вміння нею користуватись під час походу. Рух за азимутом. Компас і робота з ним. Способи і засоби орієнтування. Складання плану місцевості. Вимірювання відстаней. Змагання з орієнтування. Дії в разі втрати орієнтування.

Тема 2.8. Туристське спорядження.

Вимоги до туристського спорядження. Вибір та підготовка спорядження відповідно до умов і характеру туристської подорожі. Порядок установки намету. Порядок укладання рюкзака. Спеціальне туристське спорядження. Засоби транспортування умовно потерпілого. Застосування вузлів на туристських змаганнях.

Тема 2.9. Спортивні туристські походи. Організація змагань з техніки спортивного туризму. Сміслові поняття «спортивний похід». Класифіковані спортивні маршрути України. Допоміжні форми дитячо-юнацького туризму.

Тема 2.10. Харчування у туристських походах.

Відповідність організації харчування до умов і характеру походу. Калорійність харчування. Енергетична цінність їжі в умовах походу. Добовий раціон туриста і його розрахунок. Особливості використання основних видів продуктів в умовах походу.

Тема 2.11. Особиста гігієна і фізична підготовка туриста.

Особиста гігієна в умовах туристського привалу. Режим перебування на сонці в умовах походу. Різні види загартування. Значення фізичної підготовки туриста. Спеціальні вправи, які моделюють рухи, зусилля і навантаження на частини тіла в умовах походу.

Тема 2.12. Безпека при проведенні туристських походів.

Правила поведінки в поході. Заходи безпеки у туристських походах, під час оздоровчо-пізнавальних екскурсій, краєзнавчих експедицій та туристських зльотів. Правила протипожежної безпеки. Небезпеки в різних видах туризму. Виживання в екстремальних ситуаціях. Організація і проведення виду «пошуково-рятувальні роботи». Долікарська допомога.

Тема 2.13. Підведення підсумків туристського походу.

Форми підведення підсумків походу. Загальний звіт та його зміст. Технічний звіт та його зміст. Порядок підготовки фінансового звіту. Польовий щоденник походу та порядок його ведення.

Тема 2.14. Екологічне виховання школярів під час туристських походів.

Види забруднень навколишнього середовища. Політика роздільного сміття. Локальні екологічні проблеми та шляхи їх вирішення. Організація місця відпочинку під час туристичного походу.

V. Завдання до самостійної роботи студентів та форми контролю за їх виконанням

№ з/п	Назви модулів і тем	Зміст завдань до СРС	Форми виконання/звітності
1	<p>Модуль 1. Основні періоди становлення і розвитку дитячого туризму.</p> <p>Тема 1. Історія дитячого туризму.</p> <p>Тема 2. Роль туризму у формуванні характеру і світогляду молоді.</p> <p>Тема 3. Особливості підготовки туристів молодшого, середнього і старшого віку.</p> <p>Модуль 2. Підготовка та організація походу.</p> <p>Тема 4. Правила проведення туристських подорожей з учнівською молоддю.</p> <p>Тема 5. Основи топографії та орієнтування на місцевості.</p> <p>Тема 6. Безпека проведення подорожей.</p>	<p>Основні етапи розвитку дитячого туризму</p> <p>Туризм як комплексний засіб гармонійного розвитку дітей та юнацтва</p> <p>Класифікація туристських маршрутів. Види туризму та їх особливості для дітей та юнацтва</p> <p>Нормативно-правова база дитячо-юнацького туризму</p> <p>Масштаби топографічних карт. Поняття про азимут</p> <p>Страховання та самострахування. Подолання перешкод</p>	<p>Реферати, доповіді, презентації</p> <p>Індивідуальні творчі роботи</p> <p>Реферати, доповіді, презентації</p> <p>Усне опитування</p> <p>Тестування</p> <p>Усне опитування</p>

VI. Контроль якості знань студентів

6.1 Форми і методи поточного контролю та критерії оцінювання знань студентів (розподіл балів за кожен вид навчальної роботи студентів протягом семестру)

Поточний контроль та оцінювання виконання завдань на практичних заняттях, оцінювання контрольних модульних робіт, виконання творчих індивідуальних завдань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS. Критерії оцінювання.

Оцінювання знань студентів на основі даних поточного контролю знань відбувається:

№ з/п	Вид діяльності	Кількість балів за дидактичну одиницю	Кількість практичних робіт тощо	Загальна кількість балів
1	2	3	4	5
1	Виконання практичних робіт	6	8	48
2	Підсумковий тест	5	2	10
3	Реферат	12	1	12
4	Модульна контрольна робота	15	2	30
Результати поточного контролю				100
Залік				100
Підсумкова оцінка				100

6.2 Форми і методи підсумкового контролю та критерії оцінювання знань студентів
Підсумковий контроль, залік у III семестрі.

Рівень	Характеристика відповідей студента	
	на питання теоретичного змісту	на питання практичного змісту
Низький	Студент не усвідомлює змісту питання, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Наявна відсутність умінь міркувати.	Обсяг висвітлених питань менше 50%. У студента відсутня уява, необхідна для висвітлення питань.
Задовільний	Відповіді на питання носять фрагментарний характер, відтворення знань здійснюється на рівні запам'ятовування. Студент поверхово володіє умінь міркувати.	Обсяг висвітлених питань у межах 50-70%. Студент погано володіє засобами відтворення властивостей предметів, явищ, процесів.
Достатній	У відповідях на питання допускаються деякі неточності або помилки непринципового характеру. Студент демонструє розуміння навчального матеріалу і прагне логічно розмірковувати при відповіді.	Обсяг правильно висвітлених питань більше 75%. Відповідь містить окремі неточності і незначні помилки.
Високий	Студент дає повну і розгорнуту відповідь на питання. Його відповідь характеризується логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних з них.	Обсяг правильно висвітлених питань дорівнює 100%. Кожне висвітлене питання супроводжується ґрунтовним поясненням.

Сума балів за навчальну діяльність	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	високий: відмінно	зараховано
80-89	B	достатній: добре	
70-79	C	низький: задовільно	
65-69	D		
60-64	E		
35-39	FX	незадовільний (з можливістю повторного складання)	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільний (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VII. Інформаційні джерела для вивчення курсу

Базова література:

1. Абрамов В. В. Історія туризму : підручник / В. В. Абрамов, В. В. Тонкошкур. – Харків : Форт, 2010. – 286 с.
2. Козинець В. Безпека життєдіяльності у сфері туризму: навчальний посібник / Віталій Козинець; Київський ун-т туризму, економіки і права. – К.: Кондор, 2006. – 575 с.
3. Скрипченко І.Т. Основні дефініції в дитячо-юнацькому туризмі/ І.Т. Скрипченко // Наукові записки: збірник наукових статей –Київ: Вид-во НПУ ім.. М.П. Драгоманова, 2014. – Випуск СХХІ (121). – С. 218-230.
4. Скрипченко І.Т. Професійна готовність майбутніх фахівців із фізичного виховання та спорту до діяльності у сфері дитячо-юнацького туризму / І.Т. Скрипченко // Фізичне
5. виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: збірник наукових праць Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки – Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – 2015. – № 2 (30). – С. 34-38.
6. Сучасні різновиди туризму [Текст] : навч. посіб. / М. П. Кляп, Ф. Ф. Шандор. – К.: Знання, 2011. – 334 с.
7. Юні туристи-краєзнавці [Текст] : методичний посібник: методичні рекомендації щодо організації туристсько-краєзнавчої роботи з дітьми дошкільного віку / Ірина Личак. – Біла Церква, 2010. – 102 с.
8. Шипко А. Виховний простір дитячо-юнацького туризму / А.Шипко // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2008. – № 4 (537). – С. 101-105.
9. Шкільне краєзнавство: навчальний посібник / В.С. Прокопчук; наук. ред. П.Т. Тронько; МОН України, Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. Івана Огієнка. – К.; Кам'янець-Подільський: Кондор, 2010. – 240 с.

Додаткова література:

1. Виндюк А. В. Предпочтения школьников в выборе видов активного туризма / Виндюк А. В. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : наук. моногр. / за ред С. С. Єрмакова. – Харків, 2007. – № 6. – С. 51– 53.
2. Дитячо-юнацький туризм : анот. бібліогр. покажч. трьома мовами [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2017. – 33 с.
3. Колотуха О.В. Дитячо-юнацький туризм в Україні як територіальна соціально-економічна система : проблеми та перспективи розвитку. : автореферат дис канд. геогр.
4. наук : 11.00.02. / О. В. Колотуха. - [б. м.], 2005. - 20 с.
5. Обозний В.В. Туристсько-краєзнавча практика у педагогічному вузі. – К., 2004.- 228 с.
6. Соколов М. І. Міжнародний молодіжний туризм в Україні (70–80-ті роки ХХ ст.) / М. І. Соколов. – К., 2002. – 98 с.

Інформаційні ресурси:

1. <https://pidru4niki.com/1584072016264/kulturologiya/muzeyznavstvo>
2. Блистів Т. Мотиваційні пріоритети школярів до занять у центрах дитячоюнацького туризму [Електронний ресурс] / Тарас Блистів // Спортивна наука України. – 2015. – № 1(65). – С. 70–75. – Режим доступу: <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/293>

VIII. Інформація про викладача (ів)

Викладачі	Лекційні заняття	Практичні (семінарські, лабораторні)
Прізвище, ім'я, по батькові	Буличева Тамара Валентинівна	Буличева Тамара Валентинівна
Профіль викладача на сторінці кафедри/факультету	http://fpgoe.npu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Буличева Т.В.pdf	http://fpgoe.npu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Буличева Т.В.pdf
Електронна адреса	lilacsky53@gmail.com	lilacsky53@gmail.com
Контактний телефон	0958439024	0958439024

IX. Організаційні вимоги з вивчення навчальної дисципліни (політика навчальної дисципліни)

9.1. *Вимоги до роботи студентів під час проведення навчальних занять з курсу (відвідування занять, етика поведінки під час занять, відпрацювання пропущених занятьтощо);*

Вивчення навчальної дисципліни “Дитячо-юнацький туризм” потребує: відвідування лекцій та лабораторних занять; підготовки до лабораторних занять; виконання всіх завдань згідно з навчальним планом; роботи в інформаційних джерелах; опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури, а також картографічного матеріалу, комп'ютерних файлів тощо. Підготовка та участь в аудиторних заняттях передбачає ознайомлення з програмою навчальної дисципліни й питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення конспектів лекцій, а також матеріалів, викладених у підручниках, довідниках, науковій літературі, атласах, виробничих звітах, та електронних матеріалів тощо. Виконання лабораторних та індивідуальних завдань повинно за формою та змістом відповідати вимогам, що висувуються до вирішення відповідного завдання, свідчити про його самостійність, відсутність ознак повторюваності та плагіату. Присутність студентів на аудиторних заняттях обов'язкова; важливою також є їхня участь в обговоренні всіх питань теми. Пропущені заняття потрібно відпрацювати. Це ж стосується студентів, які не виконали необхідні завдання. Слід дотримуватись певних правил поведінки на заняттях (не запізнюватись на заняття; вимикати мобільні телефони). Отже, здобувач вищої освіти повинен дотримуватись навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватись дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу. Студент повинен знати, що викладання запропонованої навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватись учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових досягнень. Порухеннями академічної доброчесності вважають таке: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з університету; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.